

בפרק שביעי במסכת זבחים דנה המשנה בחטאת העוף ששינה בעבודתה, ועשה עבודותיה כמעשה עולת העוף, וכן להיפך,

השנייה. כלומר, ממשנה אחת מהן אין ראייה להקשות על דברי רבה, אלא מבין שלשתן שנשנו זו אחר זו.

על איסור זה. ובספר מכתם לדוד מביא בשם הגרי"ש מפוניבז', שהנפקא מינה הוא לגבי נהנה שלא כדרך הנאתן, שבשאר איסורי הנאה, אינו עובר הנהנה שלא כדרך, ואילו על איסור מעילה עוברים אף על הנהנה שלא כדרך הנאתן. לשיטה זו של רש"י, שעל קדשים שמתו יש איסור דאורייתא, מביאים רבותינו הגר"ח [הביא בשמו הקובץ שיעורים ח"ב סימן כ"א] והאחיעזר [חלק יורה דעה סימן כ"א] והמשך חכמה [פרשת משפטים פרק כ"א] ראייה מתוס' זבחים [סט ב]:

שם הקשו התוס', בקדשים שנתנבלו, דהיינו שמתו, למה איסורים באכילה מטעם נבילה, ולמה לא נאמר שאין איסור נבילה חל על איסור קדשים? ומוכח שהתוס' סוברים שעל אף שמתו נשאר עליהם איסור קדשים. [ועיי' שם בקובץ שיעורים שדחה ראייה זו].

כל זה הוא לדעת רש"י הסובר בקדשים שמתו שאין בהם מעילה מדאורייתא, אבל יש בהם איסור דאורייתא. אבל התוס' [קידושין שם] סוברים שאין בהם אפילו "איסור" דאורייתא. ועיי' בחזון איש [בכורות סימן יח אות יז], המוכיח כן מסוגיתנו.

וכתב הקהלות יעקב, שאפילו לדעת תוס', יש עליהם "שם קרבן" והם איסורים בהנאה. ומבסס דבריו על המהרי"ט אלגאזי המבאר שקדשים שמתו אינם גרועים מפסולי המוקדשים, עיי"ש.

וכיון שדינם כפסולי המוקדשים, סוברים התוס', שכשם שאיסור הנאה מפסולי המוקדשים פקע על ידי שחיטה, כן קדשים שנשחטו בחוץ. כלומר, התוס' סוברים שיש הבדל בין קדשים שמתו לבין שחוטאי חוץ. שקדשים שמתו יש

בהנאה, כן חולין שנשחטו בעזרה אסורים בהנאה.

ופירש שם רש"י, שהפשיטות של הגמרא לומר שקדשים שנשחטו חוץ לעזרה אסורים בהנאה, ובודאי שהוא דין תורה שהרי מכך דורש רבי מאיר שחולין שנשחטו בעזרה אסור מדאורייתא והקידושין לא חלים, הוא, משום שכיון שהקדשים היו אסורים בחייהם, מי התיר את איסור הנאתם, הרי לא נזרק דמם על המזבח. והקשו התוס' על דברי רש"י: ומה בכך שלא נזרק דמם, ומי גרע מקדשים שמתו שיצאו מידי מעילה, אף על פי שלא נזרק דמם? על כן פירשו התוס' שם פירוש אחר בגמרא.

והמהר"ם מבאר שיטת רש"י, שאפילו שאין בהם איסור מעילה מן התורה, מכל מקום אסור להנות מהם מן התורה. משום דאיסור "קודש" לא פקע מהם. ולכן, אפשר ללמוד איסור הנאה בחולין שנשחטו בעזרה משחוטאי חוץ האסורים בהנאה מן התורה. ומהי ההגדרה של איסור "קודש" בלי איסור מעילה?

הקהלות יעקב [סימן ב] מדמה איסור זה לקדשים קלים שאין בהם מעילה בחייהם, ובכל זאת אסור ליהנות מהם, מפאת היותם "קודש". וכמו שמוכיח המשנה למלך בתחילת פרק שני מהלכות מעילה.

ומה הנפקא מינה בין אם איסורם הוא מטעם "מעילה", או מטעם איסור "קודש"?

מבאר הגרי"ז [מנחות ד ב], שהנפקא מינה היא, במאכיל את חבירו. שאם איסורו הוא מטעם מעילה, עבר המאכיל על האיסור [כמו שמבואר בסוף פרק חמישי ובפרק שיש], ואם איסורו הוא איסור הנאה מ"קודש", עבר האוכל